

aanval. Du Terrail werd niet schuldig bevonden; hij had ondanks alles nog getracht de aanval te doen doorgaan. Drie militairen werden wegens lafheid onthoofd : kapitein Cruyckenborg, sergeant-majoor van de Yrische en een Waal Rasoir genaamd. Aan de zijde der verdedigers werd de Engelse kapitein Slingesby wegens zijn tegenwoordigheid van geest en directe hulp, beloond met de gouden penning der Staten-Generaal en kreeg diens drie dagen oude zoontje een maand-salaris van vijftien gulden.

Bronnen :

J.H.van Dale, De aanslag op de Stad Sluis in het jaar 1606, in Cadsandria, Zeeuwsch-Vlaamsch Jaarboekje, Schoondijke, 1854, blz.3-21.

P.Meesters, De geschiedenis van Sluis, uitgegeven door Dr.A.M.Lauret, Tilburg, 1980, blz.194-197.

G.A.C.van Vooren

KAPERS OP HET ZWIN

Het Zwin was in het verleden een zeearm tussen Knokke en Cadzand die de toegang vormde tot de haven van Sluis, eeuwenlang een der belangrijkste havens van Vlaanderen. Verder vormde het via Damme de verbinding van Brugge met de zee over water. Het Zwin werd ook wel het Sluise Gat genoemd.

In vroeger tijden waren de Duinkerker kapers algemeen berucht, doch niet alleen vanuit Duinkerke doch ook vanuit Nieuwpoort en Oostende maakten kapers de zee onveilig.

Zo gebeurde het tijdens de Spaanse Successie-Oorlog van 1702-1713, dat regelmatig kapers voor het Zwin verschenen om daar schepen te overvallen en met hun buit naar hun kapersnest terug te keren. Een van die overvallen willen we hier verhalen.

Corijn Couwenhove, die in de Boompolder onder Sint-Kruis woonde, was beurtschipper van de stad

Aardenburg op Dordrecht en Rotterdam. In vroeger jaren had Aardenburg een haven met een kaai en een verbinding met de zee via de gekanaliseerde Eede, de Aardenburgse Haven genoemd, die langs de draaibrug, waarnaar het latere Draaibrug is genoemd en de sluis van Slependamme in het Zwin uitmondde. Rond 1700 evenwel was deze haven en de toegangsvaart zozeer vervallen dat ze niet meer bereikbaar was. De schepen voor Aardenburg konden slechts tot aan de Maagdenberg, tussen Aardenburg en Oostburg, komen via het Coxijds Gat. Daar werd dan gelost en geladen.

De stad Aardenburg had vaste beurtschippers, onder meer ook een op Middelburg in Zeeland.

In april 1707 vertrok Corijn Couwenhove met een lading naar Dordrecht en Rotterdam, in welke steden de goederen werden verkocht. Die lading bestond uit vlas, tarwe, rogge en bonen van landbouwers uit Sint-Kruis, de Noordpolder, ook wel de Izabellapolder genoemd, en uit Aardenburg zelf. Nadat zaken waren gedaan vertrok hij op 20 april 1707 uit Rotterdam met het geld van de verkochte goederen en met allerlei koopwaar en andere goederen, waaronder 40.000 bakstenen. In Dordrecht nam hij nog een hoeveelheid kalk en steenkolen aan boord.

Op zaterdag 23 april 1707, om tien uur in de avond vertrok hij uit Dordrecht en stevende naar het zuiden. Op 26 april passeerde hij Goes en Vlissingen om tegen de avond het Sluise Gat in te draaien.

Daar werd hij verrast door een vissersboot met een rood zeil en een blauwwitte wimpel op de mast, die in snelle vaart op hem afkwam. Het vreemde schip was tot op een scheepslengte afstand genaderd toen er werd geroepen en geschoten. Het bleek een kaper te zijn die nu langszij kwam en vastmaakte. Vijf gewapende mannen sprongen aan boord en namen de schipper en zijn knecht alsmede een vrouw die als passagiere meevoer gevangen, zonder dat deze daar iets tegenin konden brengen.

De zeeroovers vroegen de schipper om zijn papieren. Couwenhove toonde zijn vrijbrief, doch zij trokken zich daar niets van aan.

Tijdens de Spaanse Successie-Oorlog had Frankrijk een groot deel der Zuidelijke Nederlanden bezet en vorderden de Fransen geldelijke bijdragen onder bedreiging met plundering en andere overlast. Men noemde die bijdragen contributies.

In de mening dat hij met Fransen te doen had vertelde Couwenhove hen dat hij normaal de contributies betaalde, maar op zijn vraag of zij Fransen waren, antwoordden ze dat dit niet het geval was, maar dat ze van Oostende kwamen en smokkelaars in de gaten moesten houden.

Ze eisten daarop de rekeningen en het geld op van het verkochte vlas en graan en van de verkochte bonen. Twaalf zakjes met geldstukken werden uit de reiszak van de schipper gehaald.

De rovers verdeelden die onder elkaar.

Het drietal gevangenen werd overgebracht op het kaperschip en met het buitgemaakte schip werd de ganse nacht doorgevaren tot men de volgende dag in een haven aanlegde die niet Oostende maar Nieuwpoort bleek te zijn.

In Nieuwpoort waren de Fransen toen heer en meester.

Couwenhove en zijn metgezellen werden daar door de admiraliteit ondervraagd en in de herberg De Engel onder bewaking gesteld. Zij mochten niet schrijven en ook met niemand spreken. Enkele dagen later mochten ze zonder iets mee te nemen naar Aardenburg terugkeren. Op de eis van Couwenhove om teruggave van zijn schip en lading kreeg hij ten antwoord dat hij, als hij dat wenste, maar een klacht moest indienen.

Begin mei kwam het drietal in Aardenburg aan en vertelde daar op het stadhuis zijn verhaal. Burgemeester Vermere werd daarop door de magistratuur naar Nieuwpoort gezonden om het schip en de lading op te eisen. Een advocaat uit

Brugge werd in de arm genomen en het stadsbestuur van Aardenburg besloot de kosten van de procedure om het schip terug te krijgen voor haar rekening te nemen. De procedurekosten om de lading terug te krijgen moesten de betrokkenen zelf betalen. De stad zou echter namens allen optreden.

De eerste reis van burgemeester Vermere haalde niets uit en ook daarna ging hij nog verscheidene keren naar Nieuwpoort doch zonder resultaat. Er werd echter wel een proces aangespannen.

De procesbundel werd echter hoe langer hoe dikker, maar er werd geen voortgang geboekt. Eindelijk kwam er bericht van Nieuwpoort dat een waarborg moest worden gestort voor het schip en zijn lading.

Corijn Couwenhove, het getreuzel beu, deed op eigen houtje nog pogingen om te redden wat er te redden viel, doch ook hij slaagde er niet in iets te breken.

Het proces te Nieuwpoort viel, zoals te verwachten was, in het nadeel van Aardenburg uit. Het had alleen maar veel geld gekost en was een wassen neus geweest.

Men verweet nu het stadsbestuur van Aardenburg dat het deze zaak verkeerd had aangepakt en nam toen het Vrije van Sluis in de arm, het bestuurscollege dat over het platteland regeerde.

Om toch nog iets goeds te doen besloot de Aardenburgse magistraat de zaak voor te leggen aan de Staten-Generaal in Den Haag, waaronder Staats-Vlaanderen toen rechtstreeks ressorteerde. Deze berichtten echter dat de staat geen geld had om zich met deze zaak bezig te houden.

Corijn Couwenhove was zijn schip kwijt en de boeren en burgers van Aardenburg en omgeving, wier oogst en koopwaar hij had vervoerd, hun geld en hun koopwaar.

De kapers van Nieuwpoort verkochten ondertussen de gekaapte schepen en goederen en betaalden daarvan een contributie aan de Franse bezetter. Men liet hen dus graag hun gang gaan!

Bron : Gemeente-archief Aardenburg, resolutieboek en correspondentie 1707-1709.

G.A.C.van Vooren

TOESTEMMING TOT ONDERTROUW

Tijdens de Franse bezetting moest overal vergunning voor worden gevraagd, zo ook om ondertrouw te mogen doen.

Gelijkheid Broederschap Vrijheid

Jacob de Hullu, jongman en Maria Lutein, weduwe van Adr.Hendriks werd vrijheid vergunt om heden morgen of wanneer het hun goeddunkt 't zij in huijs of in de cossistorie in ondertrouw te laten opschrijven mits betaalende de leges daar toestaande en een douseur aan den armen.

Actum Isendijke
den 30 april 1795.

Ant.de Beij
eersten Hoofdman uit
naam des magistraats.

Nieuwvliet

Iz.de Hullu

INHOUD

	blz.
Jaarvergadering	1
Excursie naar IJzendijke	4
De Bijdragen	4
De Breydelhoeve	4
Boeren in vroeger tijd	6
Jantje van Sluis	11
Kapers op het Zwin	16
Toestemming tot ondertrouw	20